

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 червня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 96 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Автор підручника пропонує низку корисних завдань в межах військового життя, спілкування з франкофонами в контексті підтримки мирного існування. Наприкінці курсу здобувачі вищої освіти мають володіти наступними мовленнєвими навичками: описати військовий побут, здійснювати комунікацію на арені миротворчих операцій, брати участь у військових навчаннях та у підготовці військової операції/відрядження, складати звіти тощо. Крім занять з практичної підготовки французької мови військового спрямування, студенти мають можливість отримати додаткову підготовку з питань лінгвокраїнознавства: історії, культури, сучасних проблем франкомовних країн. Завдання кожного розділу різноманітні: розуміння звукового/писемного тексту; використання мовленнєвих одиниць та конструкцій, шляхом реалізації в контексті військових ситуацій; спостереження; концептуалізація.

Кожен розділ підручника містить «Évaluation/Оцінювання», який розроблений відповідно до вимог DELF A1/A2/B1, що дозволяє здобувачам зрозуміти на якому етапі навчання вони знаходяться, дізнатися свій рівень володіння практичними навичками в межах певного розділу, зрозуміти за потреби, який матеріал необхідно повторити, а викладачеві – оцінити рівень володіння мовою студентів.

Список використаних джерел:

1. Mraz C. En avant! Méthode de français pour les militaires. Niveau A1. Imprim'Vert. 2015. 239 p.
2. Mraz C. En avant! Méthode de français pour les militaires. Niveau A2. Imprim'Vert. 2015. 283 p.
3. Mraz C. En avant! Méthode de français pour les militaires. Niveau B1. Imprim'Vert. 2016. 276 p.

СКЛЯР Ірина Олександрівна

КРИЗА ЧИТАННЯ ТА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

Кілька років поспіль проблема кризи читання залишається найбільш обговорюваною на шпальтах медійних платформ і каналів, інтернет-платформ видавництва, культурно-просвітницьких проєктів, соціальних мереж. Як об'єкт наукового та соціологічного вивчення вона постає в міжнародних дослідженнях National Center for Education Statistics: Reading (2017), PISA (Programme for International Student Assessment) (2018), The RAND Reading Study Group, Frequency of reading books – GIK, у всеукраїнських моніторингових дослідженнях «Ukrainian Reading and Publishing Data» (2018), Gradus Research, «Читання в контексті медіаспоживання та життєконструювання» (2020) тощо.

Культура, освіта є одними з визначальних факторів, що засвідчують успішний розвиток будь-якої держави у світі. З метою популяризації читання в країнах світу розробляються плани заходів на національних рівнях [4]. Щодо України, то попри наявні практики промоції книги й читання, на жаль, ситуація

залишається невітійною, як і самі результати соціологічних опитувань. Однією з важливих на те причин є відсутність *продуктивних* та *ефективних* програм, спрямованих на розбудову та посилення спроможностей у зазначеному напрямку, інструментів їхньої реалізації на всіх рівнях державної політики. Ті програми й проекти, до слова, мають носити систематичний, а не епізодичний характер. Наявність непрацюючих Законів України («бо не на часі»), розпоряджень і постанов Кабінету Міністрів України, стратегій [7] – усе це гальмує розвиток людського потенціалу в країні загалом.

03.03.2023 р. Кабінетом Міністрів України була ухвалена Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» [8] та затверджено операційний план її реалізації на 2023-2025 рр. [5]. Промоція навички читання, культури читання, інформаційної культури в «Стратегії...» розглядається у зв'язку із реалізацією кроссекторальних проєктів [8]. У контексті одного зі стратегічних її напрямків **читання** розглядається як *свідома й регулярна дозвілєва практика* української спільноти, а також як *невід'ємна складова освітньої практики здобувачів протягом життя*. Читання як звичка – інструмент до кар'єрного зростання та саморозвитку [8].

В освітньому процесі ЗВО України вже частіше можна спостерігати процес кореляції/зміщення акцентів – зі звичного накопичення знань (інформації) та їхнього запам'ятовування до уміння (про)читання, розуміння й аналізу прочитаного. Вищим рівнем культури читання, на думку дослідниць, є творче сприйняття, яке здатне «... створювати нові образи, нову реальність. Це стає можливим лише при активній роботі мислення у процесі читання. У результаті формується «творче» бачення, яке виробляється у процесі читання текстів ...» [3].

Швидке опрацювання великого за обсягом інформації, читацька грамотність, аналітичні здібності, критичне мислення посідають чільне місце серед скілів (skills), які висувають стейкхолдери-роботодавці до своїх майбутніх працівників. Отже, не можна не помітити, наскільки важливу роль відіграють навички читання та їхній прямий зв'язок із розвитком критичного мислення.

Не будемо вдаватись до уточнення поняття «критичне мислення», тим більше, що серед великої кількості наукових публікацій не існує єдиного визнаного. Розуміємо його як протилежний шаблонному мисленню підхід до розв'язання проблемної ситуації через висунення гіпотези, її перевірки, висунення альтернативних рішень та обґрунтування, а також як прояв риси особистості у значенні типу її мислення.

«Критичне мислення» – категорія трансдисциплінарна за своєю природою, адже, «розкошуючи» межами освітніх компонент, вона розкриває цілісне бачення про об'єкт дослідження. Завдяки критичному мисленню встановлюється зв'язок між природничими, гуманітарними та соціальними науками тощо.

Для розвитку критичного мислення, а значить самостійного й творчого, до прикладу, можна запропонувати здобувачам вищої освіти: «переглянути» / (про)читати тексти крізь досвід переживання нової життєвої ситуації [див. 2];

підготувати лонгріди на актуальну тематику з метою подальшої публікації в медійному просторі; долучитись до культурно-освітніх проєктів у якості організаторів, модераторів, амбасадорів; розв'язати проблемну ситуацію з почерговим у використанні різних за форматом книг (паперові, електронні, аудіокниги) і жанром тексти та їхньої екранізації; віднайти нові ідеї, здійснити аналіз та критично оцінити події окремої публікації в документалістиці, науково-популярному виданні, в літературі з саморозвитку, фаховій, бізнеслітературі тощо.

Список використаних джерел:

1. Вилегжаніна Т. Криза читання як сучасна проблема світового рівня // *Бібліотечна планета*. 2011. № 4. С. 4–6.
2. Висмикнути шнур, відкрити книгу: 32 книжкові рекомендації на випадок інтелектуальної тривоги. URL: <http://surl.li/hcxsi> (дата звернення: 12.05.2023).
3. Льода Л., Дзендзелюк Л. Формування культури читання в аспекті збереження матеріальних носіїв інформації. URL: <http://surl.li/hcxmb> (дата звернення: 12.05.2023).
4. Мильченко Л. Вторинна неграмотність – наслідок кризи читання // *Вісник Книжкової палати*. 2022. №2. С. 10–19. URL: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/26159> (дата звернення: 12.05.2023).
5. Операційний план реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку читання на період до 2032 року “Читання як життєва стратегія”. URL: <http://surl.li/hcxte> (дата звернення: 17.05.2023).
6. Прокопенко Л. Читання як складова у формуванні культури сучасної молоді // *Культура і мистецтво у сучасному світі*. 2019. Вип. 20. С. 178–188. URL: <http://surl.li/hcydq> (дата звернення: 11.04.2023).
7. Стратегія людського розвитку. URL: <http://surl.li/anntt> (дата звернення: 12.05.2023).
8. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року “Читання як життєва стратегія”. URL: <http://surl.li/gzjcg> (дата звернення: 12.05.2023).
9. Терно С. Світ критичного мислення: образ та мімікрія. URL: <http://surl.li/hcydv> (дата звернення: 12.05.2023).
10. Elleman A. M., Oslund E. L. Reading Comprehension Research: Implications for Practice and Policy. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*. 2019. 6(1). P. 3–11. <https://doi.org/10.1177/2372732218816339>

СПОДАР Катерина Вікторівна

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Головним завданням вищого навчання є підготовка конкурентоздатного та компетентного спеціаліста, а також створення оптимальних та дієвих умов